

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de organizația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIA A TREIA

CAUZA BUZILO c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 52643/07)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

21 februarie 2012

Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Buzilo c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Treia), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Josep Casadevall, *Președinte*,

Corneliu Bîrsan,

Alvina Gyulumyan,

Ján Šikuta,

Luis López Guerra,

Nona Tsotsoria,

Mihai Poalelungi, *judcători*,

și Santiago Quesada, *Grefier al Secției*,

Deliberând la 31 ianuarie 2012 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 52643/07) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Serghei Buzilo („reclamantul”), la 15 noiembrie 2007.

1. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

2. Reclamantul a pretins, în special, că a fost supus unei brutalități severe din partea poliției și că autoritățile nu au efectuat o cercetare adecvată a incidentului, contrar articolului 3 al Convenției.

3. La 27 august 2008, cererea a fost comunicată Guvernului. De asemenea, s-a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia (articolul 29 § 1 al Convenției).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în anul 1972 și locuiește în Chișinău.

4. La 20 noiembrie 2006, reclamantul fiind suspectat de furt, a pretins că a fost bătut de către ofițerii de poliție la secția de poliție nr. 7 din Chișinău. Mai târziu, el a fost transportat la Comisariatul de poliție Botanica, unde el pretinde că câțiva ofițeri de poliție l-au încătușat, i-au pus masca de gaz pe față și l-au bătut cu bastoanele și un scaun de metal timp de câteva ore.

5. În dimineața zilei de 21 noiembrie 2006, reclamantul a fost plasat într-o celulă unde și-a petrecut întreaga zi. Pe parcursul zilei, el și-a pierdut cunoștința de câteva ori și a solicitat să i se acorde asistență medicală. La ora 16.00, reclamantul a fost transportat la spital unde el a fost diagnosticat cu multiple vânătăi pe față, o fractură la fluierul piciorului stâng și o traumă craniană urmată de comotie cerebrală.

6. La 23 noiembrie 2006, reclamantul a fost transportat la o instituție medico-legală pentru a fi examinat. El a fost diagnosticat cu multiple vânătăi pe față, piept, picioare și fese, o fractură a fluierului piciorului stâng și o traumă cerebrală urmată de comotie cerebrală. Expertiza medicală a constatat următoarele:

“Leziunile de pe corpul [reclamantului] au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice de un corp contondent cu suprafața limitată de interacțiune...”

Nu este exclus faptul că fractura [fluierului piciorului stâng] ... a fost cauzată de căderea [reclamantului] de la o înălțime.”

7. În aceeași zi, reclamantul s-a plâns procuraturii de relele-tratamente la care el a fost supus și a solicitat pedepsirea ofițerilor de poliție care l-au maltratat.

8. La 6 decembrie 2006, Procuratura sectorului Botanica a respins plângerea reclamantului ca vădit nefondată. Procurorul a interogată reclamantul, care a reiterat cele menționate în plângerile sale. De asemenea, acesta a interogată doi polițiști acuzați de faptul că l-au maltratat, care au declarat că la 20 noiembrie 2006 reclamantul a încercat să evadeze de la secția de poliție, sărind de pe geamul veceului de la etajul doi. Procurorul a concluzionat că toate leziunile de pe corpul reclamantului au apărut în rezultatul căderii sale.

9. Reclamantul a atacat decizia procurorului la Judecătoria Botanica invocând, *inter alia*, că el niciodată nu a sărit de pe geamul veceului de la secția de poliție și că în general în acel veceu nu exista geam. Mai mult, în raportul medico-legal era menționat faptul că doar fractura de la fluierul piciorului său putea fi cauzată de o cădere.

10. La 31 octombrie 2007, Judecătoria Botanica a admis recursul reclamantului. Instanța s-a bazat pe raportul medico-legal, în care a fost constatat faptul că majoritatea leziunilor de pe corpul reclamantului puteau fi cauzate de lovituri, și pe declarațiile reclamantului, potrivit cărora în veceul din secția respectivă de poliție nu exista geam.

11. La 21 noiembrie 2007, procurorul R.D. de la Procuratura sectorului Botanica a respins din nou plângerea reclamantului privind relele tratamente. Procurorul a interogat din nou ofițerii de poliție acuzați de maltratare, care din nou au invocat faptul că reclamantul a sărit de pe geamul veceului. Totuși, de această dată, ofițerii de poliție au mai adăugat că, după săritura de pe geam și fracturarea fluierului piciorului, reclamantul a încercat să evadeze și a opus rezistență la reținerea lui și că ei au fost nevoiți să aplice forța și tehnici speciale, astfel cauzându-i celelalte leziuni corporale. Procurorul, de asemenea, a interogat o terță persoană, care lucra în cadrul secției de poliție și care a confirmat cele declarate de ofițerii de poliție. Terța persoană a mai adăugat că el a auzit strigătul reclamantului care amenința că s-ar automutila pentru a-i acuza ulterior pe polițiști de maltratarea sa. În final, procurorul a declarat că el a verificat veceul de la secția de poliție de la etajul doi și a constatat că acesta avea într-adevăr un geam mare.

12. Reclamantul a contestat ordonanța procurorului la Procuratura Generală și urmărirea penală a fost reîncepută. A fost întocmit un alt raport medico-legal la 12 martie 2008, care a exclus posibilitatea că leziunile de pe corpul reclamantului au apărut în urma unei sărituri de la înălțimea etajului doi sau a căderii reclamantului de la propria înălțime.

13. La 11 iulie 2008, procuratura i-a pus sub acuzare pe cei doi polițiști pentru maltratarea reclamantului, iar o săptămână mai târziu a trimis cauza în instanța de judecată.

14. La 10 martie 2009, Judecătoria Botanica i-a găsit pe ofițerii de poliție acuzați, vinovați de actele de tortură în privința reclamantului. Instanța a făcut referire la rapoartele medico-legale, care veneau în contradicție cu versiunea evenimentelor declarată de ofițerii de poliție în ceea ce privește originea leziunilor de pe corpul reclamantului și s-a bazat pe declarațiile martorilor care au auzit tortura și strigătele din birou, unde reclamantul era interogat, și care l-au văzut pe reclamant întins pe podea când ușa era deschisă. Polițiștii au fost condamnați la 5 ani privațiune de libertate, cu suspendarea din funcție în cadrul Ministerului Afacerilor Interne pentru o perioadă de 3 ani.

15. La 9 noiembrie 2009, Curtea de Apel Chișinău a respins apelurile declarate de procuratura, reclamant și cei doi polițiști acuzați, menținând hotărârea Judecătoriei Botanica.

16. La 25 mai 2010, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul procurorului și a trimis cauza la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău. Ea a constatat, *inter alia*, că sentința aplicată ofițerilor de poliție acuzați era prea indulgentă.

17. La 21 decembrie 2010, Curtea de Apel Chișinău a re-examinat apelul împotriva hotărârii din 10 martie 2009 și i-a achitat pe cei doi polițiști acuzați. Curții nu i-a fost prezentată copia deciziei Curții de Apel Chișinău. Procurorul a depus recurs împotriva acestei decizii și, la o dată

nespecificată, Curtea Supremă de Justiție a casat decizia din 21 decembrie 2010 și a dispus reexaminarea de către Curtea de Apel Chișinău a apelului împotriva hotărârii din 10 martie 2009. Procedurile respective sunt încă pendinte la Curtea de Apel.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

20. Prevederile relevante ale Codului penal sunt următoarele:

Articolul 309 Constrângerea de a face declarații

“(1) Constrângerea persoanei, prin amenințare sau prin alte acte ilegale, de a face declarații la interogatoriu ... se pedepsește cu închisoare de până la 3 ani ...

(2) Aceeași acțiune însoțită:

a) de aplicarea violenței;

b) de tratamente crude, inumane sau degradante;

...

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 8 ani ...”

Articolul 309 § 1 Tortura

“(1) Provocarea, în mod intenționat, a unei dureri sau suferințe puternice, fizice ori psihice unei persoane, în special cu scopul de a obține de la această persoană sau de la o persoană terță informații sau mărturisiri ... se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani. ...

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) ..., săvârșite:

c) de două sau mai multe persoane;

e) cu folosirea unor instrumente speciale de tortură sau a altor obiecte adaptate în acest scop;

f) de o persoană cu funcție de demnitate publică,

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani ...”

ÎN DREPT

I. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 AL CONVENȚIEI

21. Reclamantul s-a plâns de maltratarea sa în custodia poliției și de lipsa unei investigații eficiente în această privință. Articolul 3 al Convenției prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Admisibilitatea

18. Guvernul a declarat că investigația evenimentelor acestei cauze continuă și că nu a fost luată nici o decizie finală la nivel național. Din acest motiv, acesta susține că depunerea cererii era prematură și că reclamantul nu a epuizat căile interne de recurs care îi erau disponibile.

19. Curtea reiterează că scopul articolului 35 § 1 al Convenției este de a acorda statelor contractante posibilitatea de a preveni sau a repara încălcările pretinse împotriva lor înainte ca aceste pretenții să fie depuse la Curte. În consecință, statele nu sunt obligate să răspundă pentru acțiunile lor în fața unui organ internațional înainte ca ei să aibă posibilitatea de a soluționa chestiunile pretinse în baza sistemelor lor legale (a se vedea, spre exemplu, *Remli v. France*, 23 aprilie 1996, § 33, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-II; și *Selmouni v. France* [GC], nr. 25803/94, § 74, ECHR 1999-V).

20. Este adevărat că instanțele naționale continuă procesul pe marginea acestei cauze. Cu toate acestea, Curtea constată că chestiunea epuizării căilor interne de recurs este legată în mod inextricabil de fondul pretenției formulate în temeiul articolului 3 al Convenției, și anume, de problema eficienței investigației efectuate pe marginea acuzațiilor de maltratare aduse de către reclamant. Prin urmare, ea consideră că ambele chestiuni trebuie comasate și examinate împreună (a se vedea *Mikheyev v. Russia*, nr. 77617/01, § 88, 26 ianuarie 2006).

21. În continuare, Curtea notează că pretențiile nu sunt vădit nefondate în sensul articolului 35 § 3 al Convenției. Nici un alt temei pentru a declara cererea inadmisibilă nu a fost stabilit. Prin urmare, aceasta urmează a fi declarată admisibilă.

B. Fondul

22. Reclamantul a declarat că el a fost torturat în timpul detenției sale și că autoritățile nu au investigat în mod corespunzător plângerea sa.

23. Guvernul a ales să nu facă nici o declarație pe marginea fondului cauzei și a declarat că va fi gata să-și exprime opinia doar după finalizarea procedurilor la nivel național.

24. După cum a notat Curtea de mai multe ori, articolul 3 consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Chiar și în cele mai dificile circumstanțe, precum lupta împotriva terorismului și a crimei organizate, Convenția interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante. Spre deosebire de majoritatea normelor materiale ale Convenției și ale Protocoloalelor nr. 1 și nr. 4, articolul 3 nu conține prevederi care să permită excepții, iar conform articolului 15 § 2 nici o derogare de la prevederile sale nu este permisă, chiar dacă este cazul unui pericol public care amenință viața națiunii (a se vedea, *Selmouni v. France* [GC], nr. 25803/94, § 95, ECHR 1999-V, și *Assenov and Others v. Bulgaria*, 28 octombrie 1998, § 93, *Reports of Judgements and Decisions* 1998-VIII).

25. Atunci când o persoană are o pretenție serioasă și legitimă că a fost torturată în timp ce se afla sub controlul agenților statului, noțiunea de „recurs efectiv” presupune, pe lângă plata compensațiilor atunci când este cazul și fără a prejudicia orice alt recurs disponibil în legislația națională, efectuarea unei investigații detaliate și efective. Tipul de investigație care va atinge aceste scopuri poate varia în funcție de circumstanțe. Totuși, indiferent de metoda de investigație, autoritățile trebuie să acționeze cât mai curând atunci când a fost depusă o plângere oficială. Chiar și atunci când strict vorbind nu a fost făcută o plângere, o investigație trebuie pornită dacă există indicii suficient de clare că a fost folosită tortura sau maltratarea (a se vedea, printre altele, *Özbey v. Turkey* (dec.), nr. 31883/96, 8 martie 2001). Autoritățile trebuie să ia în considerație situația deosebit de vulnerabilă a victimelor torturii și faptul că persoanele care au fost supuse unei maltratări grave vor fi deseori mai puțin pregătite sau dispuse să facă o plângere (a se vedea *Aksoy v. Turkey*, 18 decembrie 1996, §§ 97-98, *Reports* 1996-VI).

26. Fără îndoială că cerința de promptitudine și durată rezonabilă este implicită în acest context. Un răspuns prompt din partea autorităților în investigarea acuzațiilor de maltratare ar putea fi privit, în general, ca fiind esențial pentru menținerea încrederii publice cu privire la respectarea de către acestea a supremației legii și pentru prevenirea oricărei aparențe de implicare în sau de tolerare a actelor ilegale (a se vedea, printre altele, *Indelicato v. Italy*, nr. 31143/96, § 37, 18 octombrie 2001, și *Özgür Kılıç v. Turkey* (dec.), nr. 42591/98, 24 septembrie 2002). În timp ce pot exista obstacole sau dificultăți care împiedică obținerea unui progres într-o investigație într-o anumită situație, în general poate fi considerat ca fiind esențial pentru autorități să poarte o investigație în mod prompt pentru a menține încrederea publică cu privire la respectarea de către acestea a supremației legii și pentru prevenirea oricărei aparențe de implicare în sau de tolerare a actelor ilegale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Paul and Audrey Edwards v. the United Kingdom*, nr. 46477/99, § 72, ECHR 2002-II).

27. Întorcându-ne la faptele acestei cauze, Curtea observă că procedurile naționale sunt pendinte. În circumstanțele acestei cauze, ea consideră că este

necesar să se abțină de la atingerea unei concluzii în privința pretensei violări substanțiale a articolului 3 al Convenției. Acestea fiind spuse, Curtea nu poate decât să noteze că procedurile în privința plângerii reclamantului s-au aflat la examinarea autorităților naționale timp de aproape 5 ani. Procuratura a fost foarte lentă în inițierea procedurilor și a respins de două ori plângerea reclamantului, pe motive care aparent s-au bazat pe o investigație superficială. În special, la respingerea plângerii pentru prima dată, se pare că procuratura s-a bazat în mod exclusiv pe declarațiile polițiștilor acuzați și a neglijat dovezile medicale, care nu corespundeau cu versiunea evenimentelor prezentată de către polițiștii acuzați. Respingând plângerea a doua oară, se pare că procuratura din nou a trecut cu vedere necorespunderea declarațiilor polițiștilor acuzați cu rapoartele medicale privind unele leziuni ale reclamantului. Mai mult, se pare că nu au apărut întrebări în ceea ce privește schimbarea bruscă a declarațiilor polițiștilor acuzați pentru a le adapta mai bine la constatările rapoartelor medicale. Abia în luna august 2008, procuratura a remis cauza în instanța de judecată. Se pare că situația nu s-a îmbunătățit în procedurile în fața instanțelor de judecată, unde cauza se află la examinare deja mai mult de trei ani și unde Curtea Supremă a remis cauza la rejudecare deja de două ori.

28. Având în vedere materialele aflate în posesia sa, Curtea nu este convinsă că această cauză prezintă o complexitate care ar cere un termen așa de lung pentru a fi soluționată. În lumina deficiențelor identificate mai sus, în special pe durata urmăririi penale, și durata tuturor procedurilor penale împotriva polițiștilor acuzați, Curtea conchide că investigația plângerii reclamantului privind pretensele rele tratamente nu a fost adecvată și suficient de eficientă. Prin urmare, Curtea respinge obiecția Guvernului, privind neepuizarea căilor interne de recurs, și decide că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției.

II. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

33. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înantelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul

34. Reclamantul a pretins 500,000 euro (EUR), cu titlu de prejudiciu material, moral, precum și costuri și cheltuieli, în calitate de compensație pentru încălcarea drepturilor lui garantate de articolul 3 al Convenției. El nu a specificat care parte din această sumă se referă la fiecare capăt al

satisfacției echitabile. Potrivit reclamantului, suma pretinsă avea scopul de a-l compensa pentru pierderile materiale, psihice, precum și cheltuielile angajate în cadrul procedurilor în fața instanțelor naționale și ale Curții.

29. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă de reclamant și a susținut că acesta nu a justificat prejudiciul material și costurile și cheltuielile pretinse. În privința pretenției legate de prejudiciul moral, Guvernul a declarat că suma pretinsă era mult prea mare în lumina jurisprudenței anterioare a Curții în cazurile bazate pe articolul 3 al Convenției.

30. Având în vedere violarea constatată mai sus și gravitatea acesteia, Curtea consideră că acordarea unei sume cu titlu de prejudiciu moral este justificată în această cauză. Făcând evaluarea sa în mod echitabil, Curtea îi acordă EUR 10,000. În privința pretențiilor privind prejudiciul material, precum și costurile și cheltuieli, Curtea le respinge din cauza lipsei detaliilor prezentate de către reclamant.

B. Dobânda de întârziere

37. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata dobânzii la creditele overnight acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA,

1. *Comasează* obiecția preliminară a Guvernului privind epuizarea căilor interne de recurs de către reclamant cu fondul cererii și o respinge în unanimitate;
2. *Declară*, cu majoritate, cererea admisibilă;
3. *Hotărăște*, în unanimitate, că a avut loc o violare procedurală a articolului 3 al Convenției;
4. *Hotărăște*, în unanimitate,
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 10,000 (zece mii euro) cu titlu de prejudiciu moral, plus orice taxă care poate fi percepută, care să fie convertite în lei moldovenești conform ratei aplicabile la data executării hotărârii;
 - b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu

rata la creditele overnight acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

5. *Respinge*, în unanimitate, restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 21 februarie 2012, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte